

Vaha sulatamine, esmane töötlemine ja vaha kvaliteet ning vahast kärjepõhjade valmistamine

Kokkuvõtte loengust mesinike õppepäeval Tartus 10.12.2008.a.

Lektor Sergei Kozlov, leping PR-5-1.5-18

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Loengu käigus anti ülevaadade vaha sulatamiset ja esmasest töötlemisest. Toodi välja palju vigu, mida kiputakse tegema vahasulatamise käigus, mille tulemusena võib langeda vaha kvaliteet. Toodi hulgaliselt näiteid võtetest, mille tulemusena saadakse ilus ja kvaliteetne vaha. Lisaks illustreerisid ettekannet vastavasisulised fotod.

Vaha esmane sulatus:

1. Sulatamine aurusulatajaga. Näites tehti ülevaade väikese võimsusega aurusulatajatest, mis sobivad hobimesinikele, ja suure võimsusega aurusulatajast, mis on sobivad kasutada suurtes mesilates või ka vahakeskuses.
2. Vahapressimine. Teine meetod, mida põhjalikult käsitleti, oli vahapressimine. Võrreldes auruga sulatamisega on pressimine töömahukam, kuid lõpptulemusena saab vaha 20% rohkem.

Vahapuhastamine:

1. Toorvaha ümbersulatamine pehmes vees, kusjuures vaha ei tohi keema lasta, mis on esiteks tuleohtlik. Teiseks keetmise tulemusena ei saa eraldada vahast õietolmu, kuna keemisel vaha struktuur muutub, mis seob endasse õietolmu terad ja mille tõttu muutub vaha tumedaks ja vahel ka omandab kõrbenud lõhna.
2. Vahaselitamine. Protsess, mille käigus vahast eemalduvad väga väikesed mittevajalikud lisandid. Peale jahtumist on nimetatud lisandid vajunud vaha alumisse osasse ja mis eemaldatakse sealt kraapimise teel.

Vahast kärjepõhjade valmistamine:

Ülevaates tutvustati vahast kärjepõhjade valmistamise protsessi, mille tulemusena valmib kvaliteetsest vahast kvaliteetne kärjepõhi. Tootmise protsess on väga täpne. Kärjepõhja valmistamisel on oluline, et vaha steriliseeritakse (vältimaks haudme haiguste levikut) ja toorvaha täiendavalt selitatakse (vaha peab olema täiesti puhas lisanditest, näiteks õietolmu teradest jne.) Täpsuse juures on oluline, et kärjekannu mõõt on õige, muidu paneme mesilased fakti ette, et kogu kärje pind on vaja nende poolt ümber ehitada. Sellega tekitame ilmaaegu mesilastele lisatööd.